

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГІДРОЛОГІЯ**

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань Е Природничі науки, математика та статистика
(шифр, назва)

Спеціальність Е4 Науки про Землю
(шифр, назва)

Освітня кваліфікація: Магістр з Наук про Землю зі спеціалізації «Гідрологія»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ВНУ імені Лесі Українки

Голова Вченої ради

_____ / _____ /

(протокол №__ від «__» _____ 2025 р.

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2025 р.

Ректор _____ Анатолій ЦЬОСЬ

(наказ ____ від «__» _____ 2025 р.

Луцьк – 2025

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки магістрів у галузі знань *Е Природничі науки, математика та статистика, спеціальності Е4 Науки про Землю*.

Освітньо-професійна програма заснована на компетентнісному підході підготовки фахівців у галузі знань *Е Природничі науки, математика та статистика, спеціальності Е4 Науки про Землю*.

Освітньо-професійна програма Гідрологія розроблена робочою групою ВНУ імені Лесі Українки у складі:

1. Нетробчук Ірина Марківна, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії, гарант освітньої програми
2. Петлін Валерій Миколайович, доктор географічних наук, професор кафедри фізичної географії
3. Забокрицька Мирослава Романівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії
4. Чижевська Лариса Тарасівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії
5. Кравчук Ростислав Сергійович, заступник начальника Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області
6. Теребейчик Ірина Володимирівна, здобувачка освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми Гідрологія першого року навчання

Рецензії та відгуки роботодавців, стейкхолдерів:

1. _____

2. _____

Освітня програма погоджена вченою радою факультету (інституту), та Вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Порядок розробки, експертизи, затвердження і внесення змін в освітню програму регулюється Порядком формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим, освітньо-творчим) рівнями вищої освіти денної (очної) та заочної форм здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки та Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, затвердженими Вченою радою ВНУ імені Лесі Українки (протокол № ____ від __.03.2025 р. та протокол № 13 від 29.09.2024 р. відповідно).

Ця освітня програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності Е4 Науки про Землю

1 – Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти	Магістр
Рівень вищої освіти	Другий
Освітня кваліфікація	Магістр з Наук про Землю зі спеціалізації «Гідрологія»
Професійна кваліфікація (за наявності)	Не присвоюється
Офіційна назва освітньої програми	Гідрологія
Тип освітньої програми (освітньо-професійна / освітньо-наукова / освітньо-творча)	Освітньо-професійна
Тип диплому та обсяг освітньої програми (кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання ОП)	Диплом магістра, 90 кредитів ЄКТС
Форми здобуття освіти за ОП та розрахункові строки виконання ОП за кожною з них	Інституційна, 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію ОПП Гідрологія, № 6508 від 14.12. 2023 р.
Передумови (вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за ОП, відповідно до стандарту вищої освіти, за наявності)	Рівень вищої освіти Бакалавр, Магістр, ОКР Спеціаліст
Мова викладання	Українська
Інтернет-адреса постійного розміщення освітньо-професійної програми	https://wiki.vnu.edu.ua/images/6/64/OPP_Hidrolohiia_103_Nauky_pro_Zemliu_magistr_2023.pdf
2 – Мета та цілі освітньо-професійної програми	
Мета – набуття здобувачем вищої освіти компетентностей, достатніх для формування високоосвіченої, національно свідомої особистості, яка здатна до продукування інноваційних ідей, науково-дослідницької діяльності, відповідно до загальнонаціональних і європейських пріоритетів, розв’язання спеціалізованих задач в предметній області наук про Землю з фокусом на гідрологію, вирішувати практичні проблеми щодо використання водних ресурсів у процесі професійної діяльності та навчання, застосовуючи підходи та загальнонаукові методи дослідження процесів і явищ, які протікають у природних і штучно створених водних об’єктах, успішно засвоювати складніші програми, призначені для наукових дослідників та розробників у галузі гідрології та управління водними ресурсами. Цілі – формування у здобувачів вищої освіти здатності здійснювати наукові дослідження геосфер та їхніх компонентів, встановлювати закономірності їхньої будови та розвитку, розв’язувати складні	

практичні та наукові задачі і на основі цього надавати оцінку впливу на людське суспільство і можливості промислового використання.

3 – Характеристика освітньо-професійної програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація, або предметна спеціальність (за наявності))	Е Природничі науки, математика та статистика Е4 Науки про Землю
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна прикладна Освітньо-професійна програма ґрунтується на методології та фундаментальних засадах науки, а також на результатах сучасних наукових досліджень у галузі наук про Землю, передбачає професійну підготовку у сфері дослідження проблем геосфер, необхідних для подальшої наукової діяльності та виконання завдань інноваційного характеру відповідного професійного рівня.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Вища освіта в галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика зі спеціальності Е4 Науки про Землю. Освітньо-професійна програма передбачає здобуття поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь, навичок у сфері наук про Землю з фокусом на гідрологію, опанування загальними засадами методології наукової та професійної діяльності, набуття інших компетентностей, достатніх для ефективної професійної діяльності в галузі гідрології та управлінні водними ресурсами. Ключові слова: геосфери, гідрологія, гідросфера, проблеми гідросфери, гідрологічні дослідження, методологія гідрологічних досліджень, методика навчання природничих освітніх компонент.
Особливості програми	Залучення провідних науковців, фахівців управлінських та науково-дослідних установ і організацій до реалізації освітнього процесу. Здійснення освітньої діяльності у напрямку гідрології та управлінні водними ресурсами. Підготовка фахівців, що компетентні у сфері раціонального використання водних ресурсів та здатні вирішувати проблеми водокористування. Наявність широкого переліку вибіркового освітніх компонент. Поєднання аудиторного і самостійного навчання здобувачів із практичною підготовкою під час виробничих практик. Реалізація регіонального контексту в ході дослідження гідрологічних особливостей Волинської області. Залучення здобувачів до наукових досліджень шляхом участі в наукових гуртках, проблемних групах, наукових семінарах і конференціях, виконанні кафедральної наукової тематики, написанні тез та наукових статей. Участь здобувачів у факультетських і Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з наук про Землю, організація та проведення гідроквізів, брейн-рингів, квестів з метою поглиблення знань з фахових освітніх компонент та набуття соціальних навичок. Можливість академічної мобільності у закладах вищої освіти України та за кордоном.

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Магістри з Наук про Землю володіють комплексними знаннями щодо особливостей геосфер, зокрема гідросфери, можуть працювати в органах державного управління,

зокрема Державного агентства водних ресурсів та його структурних підрозділах (басейнових і регіональних управлінь водних ресурсів), управління екології та природних ресурсів обласних державних адміністрацій, Державній екологічній інспекції України та її територіальних органах (Відділ державного екологічного нагляду (контролю) водних ресурсів), в Українському гідрометеорологічному центрі та його територіальних підрозділах (відділ гідрології), в природоохоронних установах, національних природних парках на посадах гідрогеолога, гідролога, гідрографа, гідрохіміка, фахівця з використання водних ресурсів.	
Придатність до працевлаштування	Допуском до професії є наявність, підтвердженої документом про вищу освіту, кваліфікації. Освітня кваліфікація: магістр з Наук про Землю зі спеціалізації «Гідрологія».
Подальше навчання	Можливість продовжити навчання за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії за спеціальністю 103 Науки про Землю. Набуття кваліфікацій за іншими освітніми програмами та спеціальностями (спеціалізаціями) у сфері вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого, проблемно-орієнтованого, інтерактивного, практико-орієнтованого навчання з елементами самонавчання, що сприяє набуттю компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, вирішення комплексних проблем у професійній галузі, а також передбачає використання всіх видів аудиторної та позааудиторної роботи. Викладання та навчання здійснюється у формі лекцій, практичних занять, семінарів із розв'язування проблем, виконання проєктів, дослідницьких робіт, індивідуальних занять, навчання в системі Moodle, виробничих практик, виконання та захисту кваліфікаційної роботи. Освітньою програмою передбачене використання наступних освітніх технологій: інтерактивні, технології інтенсифікації навчання на основі опорних схем і знакових моделей, технології рівневої диференціації навчання, технологія модульно-блокового навчання, технологія корпоративного навчання, технологія розвитку критичного мислення, технологія навчання як дослідження, технологія проєктного навчання, технологія мобільного навчання із використанням мобільних додатків Socrative, Kahoot та інші.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за системою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль (усне та письмове опитування, тестування, презентації, повідомлення, дискусії). Підсумковий контроль (письмові та усні заліки, екзамени, захист результатів практик), атестація – публічний захист кваліфікаційної роботи.
6 – Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні наукові задачі та практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів дослідження при вивченні геосфер, зокрема гідросфери, у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, невизначеності умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК-1); Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК-2); Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (ЗК-3); Здатність працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі (ЗК-4); Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК-5).
Фахові компетентності (ФК)	Розуміння необхідності дотримання норм авторського та суміжних прав інтелектуальної власності, сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності (ФК-1); Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства (ФК-2); Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови і розвитку (ФК-3); Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються виробничими та науково-дослідницькими організаціями при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів (ФК-4); Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ (ФК-5); Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм (ФК-6).

7 – Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН)	1. Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі (ПРН-1). 2. Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю (ПРН-2). 3. Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей, у тому числі й в міжнародному аспекті, в глобальному інформаційному середовищі (ПРН-3). 4. Розробляти, керувати та управляти проєктами в науках про Землю, оцінювати й забезпечувати якість робіт (ПРН-4). 5. Планувати та здійснювати наукові експерименти, писати наукові роботи за фахом (ПРН-5). 6. Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування (ПРН-6). 7. Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій і науково-дослідницькій діяльності (ПРН-7). 8. Знати основні принципи управління підприємств сфери природокористування, їхньої виробничої та організаційної структури управління (ПРН-8). 9. Розробляти та впроваджувати механізми територіального
--	--

	менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми (ПРН-9). 10. Вирішувати практичні задачі наук про Землю з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей в галузі природничих наук (ПРН-10). 11. Використовувати сучасні методи моделювання та обробки геоінформації в ході проведення інноваційної діяльності (ПРН-11). 12. Самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами (ПРН-12). 13. Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи (ПРН-13).
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	100 % науково-педагогічних працівників, задіяних до викладання циклів дисциплін, що забезпечують загальні та фахові компетентності магістра, мають наукові ступені та/або вчені звання, з них 23 % професори та доктори наук. Викладачі кафедр фізичної географії й економічної та соціальної географії мають досвід роботи у вищій школі, є авторами підручників, посібників, навчально-методичних видань. Рівень кваліфікації постійно підвищується, зокрема, шляхом проходження стажувань у закладах вищої освіти України та за кордоном, участі у сертифікаційних семінарах. До освітнього процесу залучені професіонали-практики.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпечення, відповідно до ліцензійних умов, навчальними корпусами, приміщеннями для науково-педагогічних працівників, сучасною науковою бібліотекою, гуртожитками, що об'єднані у студентське містечко, спортивними спорудами (спортивно-оздоровчий комплекс, 12 спортивних залів, відкриті спортивні майданчики, 2 стадіони (у т. ч. стадіон «Спортивне ядро» імені Віктора Завацького). У приміщеннях навчальних корпусів працюють їдальні. Функціонують ботанічний сад, агробіостанція, музеї, база відпочинку – табір «Гарт» (на 252 місця), Центр культури та дозвілля, Інклюзивний хаб тощо. Викладання освітніх компонентів освітньої програми Гідрологія здійснюється в спеціалізованих кабінетах. Приміщення, що використовуються у освітньому процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, у них функціонують укриття, забезпечено доступ для осіб з особливими потребами (наявні зовнішні та внутрішні пандуси, дзвінки для виклику чергового). Для організації освітнього процесу використовуються навчально-наукова лабораторія краєзнавчих, географічних, картографічних і гідроекологічних досліджень кафедри фізичної географії, спеціалізована аудиторія «Інноваційний освітній простір». Усі лекційні аудиторії пристосовані до використання мультимедійної техніки.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Усі освітні компоненти, що передбачені освітньою програмою, забезпечені навчально-методичними матеріалами. Університет має укладені договори з базами практик (понад 260). Використання інформаційного пакету навчально-методичних матеріалів в системі управління навчанням Moodle ВНУ імені Лесі Українки та авторських розробок науково-педагогічних працівників. Наявна бібліотека та читальні зали, із загальним фондом 838 554 примірників. Читальні зали є зоною Free Wi-Fi. Доступний перелік фахових періодичних та електронних видань. Функціонує університетський електронний репозитарій. Електронний каталог бібліотеки містить понад 538 тис. записів і доступний онлайн в режимі 24/7.

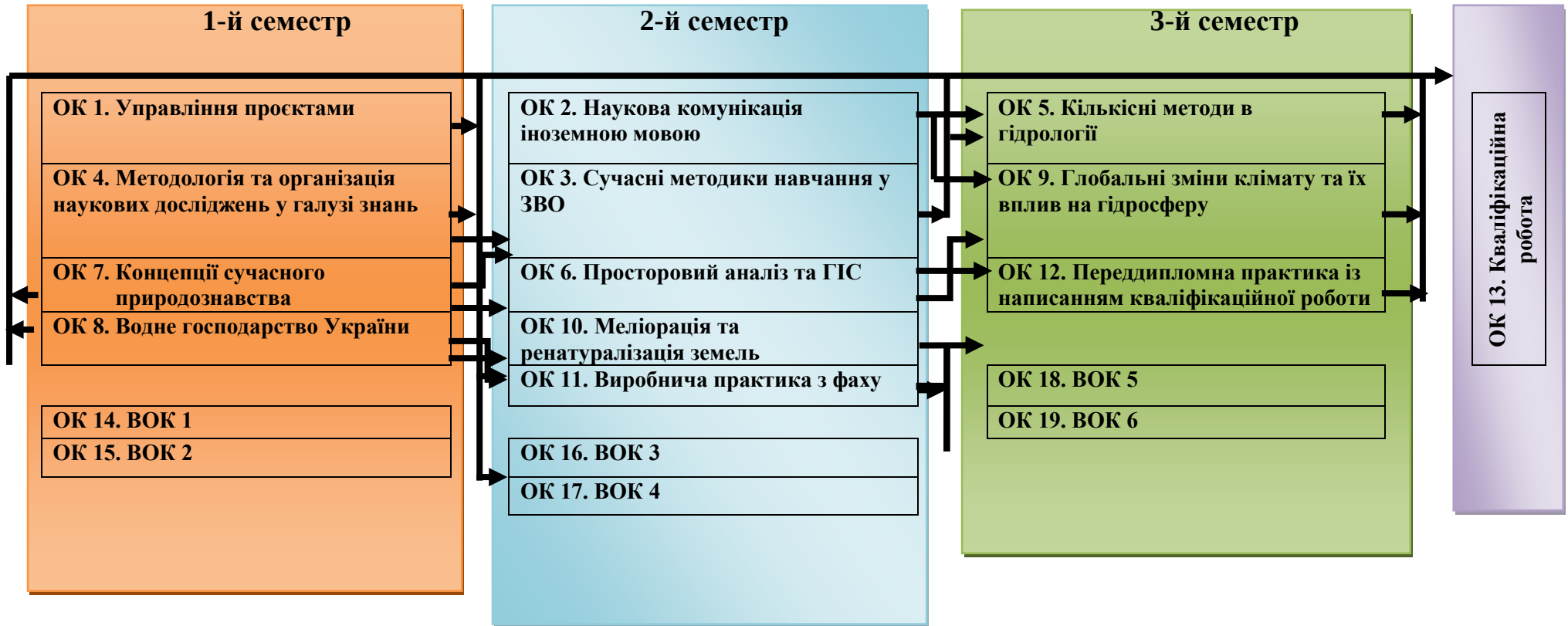
	Для навчальних цілей в університеті використовуються 22 комп'ютерні лабораторії Центру інноваційних технологій та комп'ютерного тестування загальною площею 939,9 м ² . Усі комп'ютери Центру (293 одиниці) об'єднані у корпоративну мережу з підключенням до глобальної мережі «Інтернет». Парк комп'ютерної техніки університету налічує понад 1000 одиниць. Використання сучасного програмного забезпечення: Google Maps, Google Earth, MS Windows, Microsoft 365, QGIS.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ВНУ імені Лесі Українки та ЗВО України.
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів між ВНУ імені Лесі Українки та закладами вищої освіти країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Іноземці, які здобули вищу освіту за першим (бакалаврським) рівнем, можуть продовжити навчання за другим (магістерським) рівнем за освітньою програмою Гідрологія за умови володіння українською мовою. За потреби абітурієнти-іноземці мають можливість вивчати українську мову на підготовчому відділенні Навчально-наукового інституту неперервної освіти ВНУ імені Лесі Українки.

2. Перелік освітніх компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік освітніх компонентів ОП

(номер п/п)	Освітні компоненти освітньої програми	Семестр / Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Управління проєктами	1/3	Залік
ОК 2	Наукова комунікація іноземною мовою	2/3	Залік
ОК 3	Сучасні методики навчання у ЗВО	2/4	Екзамен
ОК 4	Методологія та організація наукових досліджень у галузі знань	1/7	Екзамен
Цикл професійної підготовки			
ОК 5	Кількісні методи в гідрології	3/7	Екзамен
ОК 6	Просторовий аналіз та ГІС	2/7	Екзамен
ОК 7	Концепції сучасного природознавства	1/5	Екзамен
ОК 8	Водне господарство України	1/7	Екзамен
ОК 9	Глобальні зміни клімату та їх вплив на гідросферу	3/5	Екзамен
ОК 10	Меліорація та ренатуралізація земель	2/5	Екзамен
ОК 11	Виробнича практика з фаху	2/3	Залік
ОК 12	Переддипломна практика із написанням кваліфікаційної роботи	3/7	Залік
ОК 13	Кваліфікаційна робота	3/3	Захист
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		66 кредитів	
Цикл вибірових освітніх компонентів			
ВК 1	Вибірковий освітній компонент 1	1/4	Залік
ВК 2	Вибірковий освітній компонент 2	1/4	Залік
ВК 3	Вибірковий освітній компонент 3	2/4	Залік
ВК 4	Вибірковий освітній компонент 4	2/4	Залік
ВК 5	Вибірковий освітній компонент 5	3/4	Залік
ВК 6	Вибірковий освітній компонент 6	3/4	Залік
Загальний обсяг вибірових освітніх компонентів		24 кредитів	
Загальний обсяг освітньої програми		90 кредитів	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки за освітньо-професійною програмою Гідрологія, здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота передбачає самостійну дослідницьку діяльність, повинна містити аналіз літературних джерел і результати самостійної творчої роботи здобувача з матеріалом, що отриманий і опрацьований ним особисто. Здобувач у ході написання кваліфікаційної роботи вирішує складну спеціалізовану задачу або практичну проблему у предметній області наук про Землю або освітнього процесу із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів і процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації та списування. Робота повинна перевірятися на наявність плагіату відповідно до Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, згідно з процедурою, що визначена системою забезпечення якості вищої освіти ЗВО. Перевірка письмових робіт з метою виявлення текстових та інших запозичень без коректних посилань проводиться згідно з цим Положенням, використовуючи програмне забезпечення StrikePlagiarism (09.09.2022 р. ЗВО підписав договір з ТОВ «Плагіат» (№ 090922-3) для доступу до програми). Це зумовило уточнення і уніфікацію підходів до академічної доброчесності в межах ЗВО.

Кваліфікаційна робота розміщується у електронному фонді кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ЗВО. За результатами захисту кваліфікаційної роботи екзаменаційною комісією, призначеною наказом ректора університету, приймається рішення про присудження (відмову в присудженні) освітньої кваліфікації: магістр з Наук про Землю зі спеціалізації «Гідрологія» і врученням диплома державного зразка.

У разі відмови екзаменаційною комісією у присудженні здобувачеві кваліфікації, передбаченої освітньою програмою, він отримує Академічну довідку встановленого зразка.

4. Матриця відповідності загальних і фахових компетентностей освітнім компонентам освітньо-професійної програми

(**ЗК** – загальна компетентність, **ФК** – фахова компетентність, **ОК** – освітній компонент)

[illegible]

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними освітніми компонентами освітньо-професійної програми
(ПРН – програмні результати навчання, ОК – освітній компонент)**

Програмні результати навчання/Освітні і компоненти	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13
ПРН-1				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-2	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-3	+	+		+		+		+	+		+	+	+
ПРН-4	+			+		+		+			+	+	+
ПРН-5	+	+		+	+						+	+	+
ПРН-6	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-7				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-8	+							+		+	+	+	
ПРН-9	+			+		+		+	+	+	+	+	+
ПРН-10				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-11	+				+	+			+		+	+	+
ПРН-12	+		+	+		+			+		+	+	+
ПРН-13	+				+	+		+	+	+	+	+	+

Гарант освітньої програми

Ірина НЕТРОБЧУК